

Lp hr Kalev Stoicescu

Riigikaitsekomisjoni esimees

Ärakiri:

Lp hr Meelis Kiili

Riigikaitsekomisjoni liige

Lp Riigikaitsekomisjoni liikmed

Ettepanek ümarlauaks

Riigikaitsekomisjon on oma 2025. a raportis muuhulgas märkinud, et *Energiajulgeolek on Eesti julgeoleku ja riigikaitse lahutamatu osa. Kõik energia- ja taristuprojektid peavad läbima julgeolekuriski analüüsi ning olema kooskõlastatud kaitseväge ja julgeolekuasutustega, et tagada varustuskindlus ja juhitava tootmise võime ka kriisiolukorras (.....) Vajalikud juhitavad võimsused ja hajutatud tootmine tuleb tagada siseriiklikult.*

Ehkki hüdroelektrijaamade (HEJ) osakaal Eestis ei ole suur, on tegemist looduslikul ressursil põhinevate pöörlevate võimsustega, mida loetakse juhitavaks energiaks.

Täname, et hr Meelis Kiili on leidnud aega kohtuda Jõelähtme vallavanemaga tulenevalt asjaolust, et Jõelähtme vallas asuvad Eesti kaks suurimat hüdroelektrijaama (Wooluvabrik OÜ ja Jägala Energy OÜ) ning arutleda ka laiemalt väiketootjate jaaamade võimaliku rolli ja kasutuse üle eri- või sõjaolukorras. Märgime, et hajusalt paiknevad hüdroelektrijaamad võiksid nimetatud olukordades olla üheks komponendiks saartalituse regionaalsete energiasaarte kavandamisel ja samuti omada tähendust kohalikul tasandil *blackout* olukorrast väljumisel.

Paraku näib, et riiklikul tasandil pole piisavalt teadvustatud, et meie energeetika on üles ehitatud rahuaja tingimusteks ning energiataristu ei ole valmis eri- või sõjaolukorras. Peame tõdema, et geopoliitiline olukord on keeruline ja selle leevenemist on lähiajal keeruline loota.

Soome Riiklik Varustuskindluse Keskus (Huoltovarmuuskeskus ehk HVK) koostas arengustsenaariumi sõjaolukorraks eesmärgiga ärgitada nii riigiasutusi, omavalitsusi kui ettevõtjaid kaasa mõtlema ja tegutsema (Lisa 1). Nimetatud riikliku tasandi dokumendis on sõja kulg jagatud etappidesse alates ettevalmistavatest hübriidrünnakutest, sealt edasi sõjaliste rünnakute alguseni, pikaajalise püsiva sõjategevuseni ning kuni sõja lõppemiseni. Vaadeldava stsenaariumi kirjelduse kohaselt tekib juba sõja alguses elektrienergiaga varustatuse nappus, mis areneb edasi püsivateks, tunde kestvateks, elektrikatkestusteks ja energia jagamiseks ümberlülitamiste kaudu kõige kriitilisemate valdkondade vahel. Tekib rutiin, kus energiataristut rünnatakse, purustatakse, parandatakse ja rünnatakse jälle. Elektrienergia nappus ja katkestused omakorda tekitavad järgmisi ahelreaktsioone.

Soome HVK koostatud stsenaarium on igati asjakohane ka Eesti kontekstis ning kinnitab, et hajutatud väikesed elektritootjad, sh eriti juhitava võimsusega, on kriisi- ja sõjaolukorras äärmiselt olulised.

Eestis on juba täna, rahuaja tingimustes, puudu juhitavatest tootmisvõimsustest. Eesti hüdroenergiatootjad on valmis panustama energiajulgeolekusse nii rahu- kui sõjatingimustes. Loodame, et Riigikaitsekomisjon leiab aega aruteluks allakirjutanutega.

Lugupidamisega;

Andrus Umboja	Jan Niilo	Vahur Kivistik
Jõelähtme vallavanem	Veskivaramu MTÜ juhatuse liige	Wooluvabrik OÜ
	Generaator AS juhatuse liige	

Märkus: Veskivaramu MTÜ koondab lisaks endistele ja praegustele vesiveskite pidajatele enamikku Eesti hüdroenergia tootjatest.

Lisa 1 – Link Soome Riiklik Varustuskindluse Keskuse 2026 raportile: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/files/90cc600b061454f1c43833e422237fb331ff2677/julkaisu-hvk-suomeen-kohdistuva-sotilaallinen-voimankaytto-28.4.2026-final.pdf>